

FELSŐÖRSI

XI. évfolyam 1. szám 2017. január
Felsőörsi Önkormányzat Kiadványa

Hírmondó

Egy izgalmas festmény felbukkanása

Szabó Balázs polgármester úr felkérésére írtam az alábbi cikket egy közelmúltban felfedezett festményről, amely több érdekes felsőörsi vonatkozással is rendelkezik.

Néhány évvel ezelőtt egyik rendezvényünk előkészítésekor a préposti kúriában munkálkodva a folyosón, számos korábbi prépostot ábrázoló kép között felfigyeltem egy olajfestményre. Gyerekkorom óta érdekel a képzőművészet és az évek folyamán némi jártasságra tettem szert a festészetben, így a képet egyre növekvő izgalommal néztem.

Hamar megállapítottam, hogy egy *Batthyány Gyula* festmény előtt állok, amely egy magyar nemesi társaságot ábrázol, a háttérben az általunk jól ismert gyönyörű tájjal, ami a kúria kertjéből a Balaton irányába tekintve élénk táru. A festmény értékére felhívtam vitéz Ajtócs József plébános úrnak – akit azóta préposttá neveztek ki – és Piller Róbertnek, az egyházközség akkori világi elnökének a figyelmét és javasoltam, hogy a kép egy biztonságosabb helyre kerüljön, ami időközben meg is történt.

A festő

A Rátót (Ratold) nemzetségbeli rokon Őrsi és Kővágóörsi családok a 12. század óta éltek Felsőörsön. Ők alapították a prépostságot és építették településünk csodálatos templomát a 12–13. században. Később Kővágóörsi György Szabadbattyánba nősült, felvette a Batthyány nemesi előnevet és leszármazottai a magyar történelemben számos alkalommal jelentős szerepet játszottak (gondoljunk például gróf Batthyány Lajos kivégzett miniszterelnökünkre).

A távolság ellenére a Batthyány család az elmúlt évszázadokban mindvégig fenntartotta kegyúri (pl.: prépostkinevezési jog) kapcsolatát a prépostsággal és azt számos adománnyal gazdagította.

Ebbe a főúri családba született gróf Batthyány Gyula (1887–1959), aki a 20. századi magyar festészet egyik kiemelkedő képviselője lett. Az utóbbi időben alkotásai az aukciók sztárjai és sokmillió forintos áron cserélnek gazdát. Kieselbach Tamás művészettörténész szerint ő az a magyar festő, akinek egyedi látásmódja, vizuális ereje és kvalitása nemzetközi mércével nézve is kiemelkedő és némi menedzseléssel világszerte elismert művészé tehető.

A gróf 1945 utáni sorsa tükrözi azokat a fájdalmas és szerencsétlen fordulatokat, amelyek az ország is keresztülment.

A kommunisták vagyonát elkobozták, őt pedig börtönbe vetették. Élete vége felé volt tisztartója fogadta be, és nála is halt meg Polgárdiban.

A festmény

A kép 1945-ben készült és a hátoldalán talált kézírás szerint Szegedy Róza, valamint Kisfaludy Sándor költő lakodalmát ábrázolja. Ismert, hogy Szegedy Róza 1796-tól évekig Felsőörsön élt nagybátyjánál, Szegedy János prépostnál, a kúria délkeleti részében. A résztvevőket a festő korhű magyar nemesi, ill. egyházi viseletben ábrázolja, még az agarak sem hiányoznak a vidám úri társaság mellől.

Érdekesség, hogy az irodalomtörténet szerint a leánykérés Felsőörsön történt és két település (Gógánfa és Ötvös) állítja azt egymással vetélkedve, hogy a híres költő és a szépasszony esküvőjének helyszíne volt.

A most felbukkant festmény szerint – amit az alkotó valószínűleg az egymást követő prépostok továbbhagyományozott emlékezete alapján festett – úgy tűnik, Felsőörs is bejelentkezhetne ezért a címért.

Záró gondolatok

A festmény valamivel szerencsésebb volt, mint alkotója. A kommunista diktatúra alatt a prépostság földjeit és vagyonát államosították, a teljes lepusztulás évtizedei következtek. Szinte csodával határos, hogy a kép évtizedeken át függött a falon úgy, hogy senki sem ismerte fel, pedig az évek során településünk számos lakója, majd 1990 után táborozó diákok, cserkészek, tanárok számai fordultak meg a

prépostság folyosóján. Talán ennek is köszönhető, hogy ez az értékes alkotás ma is megvan és elkerülte a préposti kúria berendezésének sorsát, amely a kommunista uralom alatt nyomtalanul eltűnt vagy elpusztult.

A festmény a felsőörsi katolikus egyházközség tulajdona, de esetleg érdemes lenne elgondolkodni azon, hogy a település megvásárolja, mert mind alkotóján, mind témáján keresztül szorosban Felsőörszhöz kötődik.

DR. TAKÁCS JÁNOS

Önkormányzati hírek

Felsőörs Község Önkormányzatának képviselő-testülete december 19-én tartotta soron következő nyílt ülését.

Elsőként a képviselő-testület arról határozott, hogy soron következő ülésén újratárgyalja a Kertvég utca útépítési együttműködés keretében történő megépítése tárgyában korábban hozott határozatát.

A következőkben módosította a 2016-os költségvetési rendeletét, majd rendeletet alkotott az Önkormányzat 2017-es költségvetésének elfogadásáig (várhatóan 2017. február végéig) tartó időszakra szóló átmeneti gazdálkodásról.

Ezt követően határozat született arról, hogy lezárul a folyamatban lévő településrendezési terv-módosítás tájékoztatói szakaszát lezárja. A folyamatban lévő módosítás részletei az önkormányzat honlapján itt olvashatók: http://www.felsoors.hu/rendezesi_terv_mod_folyamatban.

Negyedik napirendi pontként a képviselő-testület elhatározta a Fenyves utcától délre eső 080/6-9,11-15 helyrajzi számú ingatlanok lakóövezeti terület-felhasználást biztosító belterületbe vonási lehetőség megteremtését.

Hosszas egyeztetések után az Önkormányzat ezen az ülésén foglalta jogszabályba a Malom-völgy helyi jelentőségű védett természeti területé nyilvánítását, melyről külön

cikkben számolunk be újságunk hasábjain.

A következőkben a testület a gyermek – és szociális étkezés díjainak változásáról döntött. Az ebéd díja egyaránt 6%-al, míg az óvodai és iskolai tízórai+uzsonna díja egyaránt 10 Ft-tal emelkednek.

A képviselők módosították az Felsőörsi Hírmondó újság szerkesztőbizottságát szabályozó Szervezeti és Működési Szabályzatot, így az újság szerkesztőbizottsági feladatait 2017-ben már nem a Humán Bizottság, hanem egy öt tagú szerkesztőbizottság látja el.

Elsősorban a külterületi ingatlan tulajdonosokat érintő döntés, hogy a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére (szippantás) a korábbi közszolgáltató Parrag György vállalkozót jelölje ki az Önkormányzat. A közszolgáltatási díj a korábbiakhoz képest a következőképpen változott: alapdíj 2016-ban: 13 804,- Ft/szállítás + áfa, 2017. január 1-jétől: 4000,- Ft/szállítás + áfa. Üritési díj 2016-ban: 428,- Ft/m³ + áfa, 2017. január 1-jétől: 1500,- Ft/m³ + áfa.

Ezek után a képviselő-testület elfogadta a 2017-es rendezvénynaplót, valamint a belső ellenőrzési tervet.

A következő döntésével a testület folytatta azt a gyakorlatot, mellyel a Balatonalmádi Közös Önkormányzati Hivatal Felsőörsi Kirendeltségén dolgozó köztisztviselők (Fel-

sőörsön négy fő érintett) esetében az illetménykiegészítés mértékét a székhely, Balatonalmádi-ban dolgozó köztisztviselőkével megegyezően, egységesen 20%-ban állapította meg.

A következőkben az önkormányzati utak szabályozásával kapcsolatos ügyeket tárgyalta a testület.

Ezen az ülésen hagyta jóvá a testület Felsőörs vízkár-elhárítási tervét, melyet egyebek mellett jogszabályi kötelezettség miatt is meg kellett alkotnia.

Ezek után a Balatonalmádi központtal működő házi orvosi ügyelet és a helyi polgárőrség gépkocsi-használatával összefüggő minőségjavító kérdéseket tárgyalta a testület.

Végezetül elfogadta az önkormányzat 2016-os költségvetésének harmadik negyedéves teljesítéséről, valamint a lejárt idejű határozatok végrehajtásáról szóló beszámolómat és meghallgatta az elmúlt ülés óta történt fontosabb önkormányzati eseményekről szóló tájékoztatómat.

A képviselő-testületi ülések részletes jegyzőkönyveit olvashatják községünk honlapján (www.felsoors.hu) az 'Önkormányzat' -> 'Jegyzőkönyvek' menüpont alatt.

SZABÓ BALÁZS, POLGÁRMESTER

Mire figyeljen, amikor télen útnak indul?

A közlekedésben a téli időszak tudatos felkészülést igényel. Megváltoznak az út és látási viszonyok, amelyekhez a gyalogosoknak és a járművezetőknek egyaránt alkalmazkodniuk kell. Útra kelés előtt a gépjármű műszaki állapotának felülvizsgálata mellett a felszerelés kiegészítése is szükséges lehet.

Műszaki állapot felülvizsgálata:

- fékberendezés, világítás, akkumulátor, ablaktörlő állapotának ellenőrzése,

- téli gumibroncs felhelyezése, állapota, fagyálló ablakmosó betöltése,
- szélvédő és világítótестek búrójának tisztántartása.

Hosszabb út előtt célszerű elhelyezni a gépkocsiban:

- fagymentesítő zárolajozót, jégkaparót, hólapátot, hóláncot, rugalmas vontató kötelet,
- takarót, téli ruhadarabokat, elegendő élelmiszert és innivalót.

A biztonságos közlekedés emberi tényezője a vezetéstechnikára való nagyobb odafigyelést jelenti:

- sebesség út- és látási viszonyoknak megfelelő megválasztása,
- nagyobb követési távolság,
- lassúbb manőverezés,
- kiemelt figyelem a gyalogosokra,
- elegendő üzemanyag biztosítása, gépkocsi teletankolása.

A hó eltakarítást végző és figyelmeztető jelzést használó, a konvojban közlekedő járművek előzése TILOS és balesetveszélyes!

Tanácsos a napi, de különösen hosszabb út előtt a közlekedési helyzetre vonatkozó információk beszerzése a helyi és országos médiából, Útinformtól.

Már írtam arról, hogy a téli hidegben jobban figyeljünk egymásra. És nemcsak a közlekedés során. Kemény hideg napokat élünk, és bizony szép számmal akadnak olyanok, akiknek nem jut biztonságos meleg otthon. Nemcsak a fedél nélküliekre gondolok.

Az időben érkező segítség a kihűlt otthonban is életet menthet!

Szilveszter éjszakáján a szolgálatot teljesítő balatonalmádi polgárőrök a már jól ismert helyeket is felkeresték. Így akadtak nyomára egy 64 éves férfinak, akit a rendőrséggel együttműködve a várpalotai szálláson helyeztek biztonságba. A szolgálatot teljesítő Nagy Róbert polgárőr kiváló példáját adta az emberi hozzáállásnak mások segítségére Balogh Csabával együtt.

A polgárőrség és rendőrség együttműködésének szép példája volt a csajági mentés is. Állampolgári bejelentés érkezett a helyi körzeti megbízotthoz, hogy magatehetetlen ember fekszik az utcán. Kajdi Tamás helyi polgárőr segítségével juttatták haza, fűtött otthonába a férfit.

De mentettünk Szilveszterkor megriadt és elmenekült kutyát is Balatonalmádiban állampolgári segítséggel.

Hiszem, hogy minden ember lelkében ott lakik az a szeretet, amely mások megítélése, elítélése nélkül is a segítő kéz nyújtására sarkall bennünket!

STANKA MÁRIA R. ÖRNAGY
BALATONALMÁDI RENDŐRKAPITÁNYSÁG

Védett lett a Malom-völgy

„Akad a Balaton homlokán egy csodatáj. Felsőörs mellett két völgy találkozik mesés hangulatot árasztóan. Oly ősi, annyira érintetlen, hogy érezhetné bár magát ezer esztendő előtt valónak, aki abban az erdők, sziklák övezte patak völgyben kószál. Ennek az apró tájdarabkának kérnék védelmet mindazon magas hivataloktól és tenni erős, rangos illetékesektől, akiknek dolga, sőt szívügye a természet védelme.” Gyarmati József (Szabad Föld, 1988. február 19.)

A felsőörsi Malom-völgy természeti értékeire és védelmének fontosságára Gyarmati József mellett már sokan felhívták a figyelmet. Az első talán Eötvös Károly volt, aki sokat pihent a Malom-völgyre tekintő néhai Mórocza-birtokon a XIX. század végén. Az „Utazás a Balaton Körül” és „A Balatoni Utazás Vége” című könyveiben Felsőörs több helyen is szerepel, és méltatja annak kulturális értékeit és természeti szépségeit. Kálmán Csaba diákkorában kezdte felmérni a Miske-tető védett növényeit és 2003-ban javasolta a terület helyi védetté nyilvánítását. Dr. Bauer Norbert, Balaton-felvidéket kutató botanikus több cikkében is említi a Malom-völgy védett növényeit. A „Sorbus udvardyana Somlyay & Sennikov a Balaton-felvidék keleti dolomitterületén” című cikkében (Kitaibelia, vol. 20 , p. 55–58. (2015)) egy nagyon ritka berkenyefaj malom-völgyi előfordulásáról ír, és sürgeti a terület fokozottan védetté nyilvánítását és erdőtervek szintjén az érintetlenség elérését. A most elfogadott helyi védettségi határozat és a területre vonatkozó kezelési terv a fenti célokat szolgálja. A felsőörsi Malom-völgy nem csak az itt élők szemével a Balaton-felvidék egyik legszebb helye, hanem az állat-, növény-, és a földtannal foglalkozók, az erre túrázó laikusok számára is tartogat az országban egyedülálló értékeket, ritka látnivalókat. A kijelölt helyi jelentőségű védett természeti terület közvetlen szomszédságában már eddig is volt egy kis védett terület, mégpedig a Felsőörsön „Geológiai csodaként” ismert, Magyarország első geológiai alapszelvényét tartalmazó, Forrás-hegyi geológiai bemutatóhely és tanösvény. A nemrég kijelölt új terület akár innen is elérhető, a zöld turistajelzésen. A Balatontól 2,5–6,3 km-re található védett terület az egyedi mikroklímával rendelkező völgyeknek köszönhetően számos ritka, védett vagy fokozottan védett növényfajnak ad otthont. A terület orchidea-félékben

is nagyon gazdag. A leggyakoribb bíboros kosbor mellett még további 12 fajt sikerült eddig megtalálni. A terület értékét növeli, hogy a völgy mind a két oldalán fő gyepképzője a védett fehér sás, amely fűnek tűnik laikus szemmel. Letaposása és károsítása úgy kerülhető el, ha mindig az ösvényeken maradunk. A séd (patak) mentén számos védett fajjal találkozhatunk, így a nemes májvirágot és a ligeti csilagvirágot tavasszal, míg a vesepáfrányt egész évben láthatjuk. A védett és fokozottan védett állatok közül kiemelkedik a darázsölyv, a nyugati piszedenevér és a kék pattanóbogár. A kidőlt és álló holtfák adnak otthont sok korhadéklakó bogárnak is. Így a völgyben találkozhatunk a szarvasbogárral, orrszarvúbogárral és számos cincérfajjal is. Szerencsére a terület védett lepkefajokban is gazdag. A leggyakoribb kételtű az erdei béka, míg a kígyók közül a rézsiklóval és az erdei siklóval találkozhatunk leginkább. A terület védett növényeinek és állatainak száma meghaladhatja a 200-at.

A Malom-völgy talán legjelentősebb geológiai értékei a nyáron is bő vizű Malom-patak medrében található mésztufa-gátak. A néhol majd' egy méter magas természetes gátak a vízbe lógó, úszó szerves anyagokból (gyökerek, faágak, levelek) és az ezek felületén kiváló ásványi anyagokból épülnek napjainkban is. A jelenség legismertebb magyarországi előfordulása a Szalajka-völgyi Fátyol-vízesés. Felsőörsön ezzel összemérhető méretű gátrendszer található a patak védett területre eső teljes hosszában. A mintegy 3 kilométeres szakasz egyes részei nehezen járható szurdokvölgybe vezetnek, mivel a séd már sok száz éve mélyíti a medrét. Ennek köszönhető, hogy a meredek partfalak felső részeiben is megtalálhatjuk a régi mésztufa-gátak maradványait. A terület másik geológiai látványossága és a helyiek körében is nagyon népszerű kirándulóhely a Szent Kereszt-hegy függőlegesen álló sziklabordája/sziklapengéje, vagy közismertebb nevén a Miske-szikla. A hely a Balaton-felvidéken egyedülálló épségben megmaradt román stílusú, árpád-kori templomának feltételezett építőjéről I. Örsi Miske ispánról kapta nevét, akinek palotája állhatott itt a Szentkereszt hegy legmagasabb pontján, ahol ma egy helyi vörös kőből faragott feszületet láthatunk. A sziklaborda szépségét és az onnan feltáruló panorámát már Szegedy Róza is élvezte, mivel tudott dolog,

hogy ide járt búslakodni Kisfaludy Sándorral történt szakítása után. A védett terület nagy része erdős, összes területe megközelíti a 140 hektárt. A terület (ld. térkép) természetvédelmi kezelője 2017-től a felsőörsi önkormányzat. Ennek köszönhetően erdészeti tevékenység,

Kardoslepke • fotó: Varga Szabolcs

vadettők létesítése és más, például a patak vizét veszélyeztető beavatkozások csak az önkormányzat engedélyével végezhetők. Örömteli, hogy természeti károkozás esetén eljáró hatóságként léphetünk fel és a területre elővásárlási jogot szereztünk. Azonban a területet nem csak felügyelni szeretnénk, hanem erősíteni a flóráját és faunáját.

Ennek megfelelően szeretnénk indítani számos élőhely-védelmi programot (pl. költőládák készítése és kihelyezése, gyomnövények visszaszorítása), amelyre önkéntesek jelentkezését is várjuk.

VARGA SZABOLCS
(FENNTARTHATÓ ÉLET ÉS KÖRNYEZET EGYESÜLET),
SZABÓ BALÁZS
(FELSŐÖRS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA)

Mésztyúf-gát • fotó: Sági Ági

Sportolási lehetőségek Felsőörsön

A teljesség igénye nélkül megpróbáltam összeszedni a sportolási lehetőségeket Felsőörsön. Kérem, ha valami kimaradt, szóljanak! Köszönöm!

Helyszín: Malomvölgy Általános Iskola

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
16.00	Apró torna (Tetőtér) Vezeti: Somogyi Zsuzsa Gyerekeknek!	Apró torna (Tetőtér)	Apró torna (Tetőtér)	Apró torna (Tetőtér)	
17.00	Galambos Laci Tornája (Tornaterem) Felnőtteknek! Country (Tetőtér) Vezeti: Szilágyi Annamária Felnőtteknek!				
18.00			Aerobic – Kohári Melindával, ingyenes (Tornaterem vagy tetőtér) Felnőtteknek!		Jóga (Tetőtér) Tartja: Bíró-Benke Erika Felnőtteknek!
19.00					Botorka Néptánc együttes (Tornaterem) Vezeti: Jakab László Felnőtteknek!

Helyszín: Focipálya

Foci: Tavasztól szerda–péntek 16.30-tól.
(Galambos Zsolt) Gyerekeknek!

Helyszín: Miske Óvoda

Néptánc: Csütörtök 16.00. (Dékmárné
Zsuzsi) Gyerekeknek!

Helyszín: Civilház

Meridián torna: Szerda 17.30. (Kovács
Lajos) Felnőtteknek!

Programok február–március

Hónap, nap	Óra	Program	Helyszín	Rendező
Február 1.	9.30	Baba-mama Klub	Civilház	
Február 3.	9.00	Ringató	Civilház	
Február 4.		Teaest	Református Parókia	Református Egyházközség
Február 8.	9.30	Keresztény Baba-mama Klub	Református Községi Ház	
Február 15.	9.30	Baba-mama Klub	Civilház	
Február 17.	6.00	Viszik a SZELEKTÍV hulladékot!		
Február 17.	9.00	Ringató	Civilház	
Február 17.	16.00	Visszaemlékezés sorozat	Civilház	Felsőörsért Közalapítvány
Február 18.		Iskolafarsang	Általános Iskola	Szülői Munkaközösség
Február 22.	9.30	Keresztény Baba-mama Klub	Református Községi Ház	
Február 25.	18.00	Farsangi Bál	S. Zenei Központ	Önkormányzat
Március 1.	9.30	Baba-mama klub	Civilház	
Március 3.	9.00	Ringató	Civilház	
Március 4.		Fánk farsang	Civilház	NÖFE
Március 8.	9.30	Keresztény Baba-mama Klub	Református Községi Ház	
Március 15.		Nemzeti ünnep	Hősök kertje	Önkormányzat
Március 17.	6.00	Viszik a SZELEKTÍV hulladékot!		
Március 17.	9.00	Ringató	Civilház	
Március 22.	9.30	Baba-mama Klub	Civilház	
Március 25.		Szemétszedés		FÉK Egyesület
Március 25.	16.00	Visszaemlékezés sorozat	Civilház	Felsőörsért Közalapítvány
Március 29.	9.30	Keresztény Baba-mama Klub	Református Községi Ház	
Március 31.	9.00	Ringató	Civilház	

A műsorváltás jogát fenntartjuk!

2017. programnaptár				
Dátum	Óra	Nap	Program megnevezése	Rendező
Április				
Április 9–14.		V-P	Tojásfa kiállítás	CBK
Április 27.	17.00	Csütörtök	Visszaemlékezés sorozat	Felsőörsért Közalapítvány
Április 29.		Szombat	Mandulavirág Teljesítménytúra	Balaton Riviéra Egyesület
Május				
Április 29–május 14.			Nyitott Balaton	Balaton Riviéra Egyesület
Május 6.		Szombat	Tavaszi nap: Geotúra	Önkormányzat és a BFNP
Május 27.	16.00	Szombat	Visszaemlékezés sorozat	Felsőörsért Közalapítvány
Május 28.		Vasárnap	Gyermeknap	Önkormányzat
Június				
Június 3.		Szombat	Pünkösdi forgatag	CBK
Június 4.		Vasárnap	Nemzeti összetartozás napja	KDNP
Június 20.	18.00	Kedd	Visszaemlékezés sorozat	Felsőörsért Közalapítvány
Június 24.		Szombat	Ízutazás	NÖFE
Június 26–30.			Hittantábor	Református Egyházközség
Július				
Július 1.		Szombat	Felsőörsi Disputa	FÉK Egyesület
Július 14.	18.00	Péntek	Visszaemlékezés sorozat	Felsőörsért Közalapítvány
Július 21–23.		P-V	25. Felsőörsi Falunapok és Búcsú	Önkormányzat
			Benne: Szendrey-Rásky emléktorna	Felsőörsi IKSE
Július 24–28.		H-P	Angol-tábor	Református Egyházközség
Augusztus				
Július 31–augusztus 4.			Természetbarát tábor	CBK
Augusztus 15.	9.00	Kedd	Szenior találkozó	Felsőörsért Közalapítvány
Augusztus 19.		Szombat	Kenyérsütés	FÉK Egyesület
Augusztus 20.		Vasárnap	Szent István és kenyérunnep, Ifjú polgár köszöntés	Önkormányzat
Szeptember				
Szeptember 9.		Szombat	Nyárbúcsúztató	CBK
Szeptember 14.	18.00	Csütörtök	Visszaemlékezés sorozat	Felsőörsért Közalapítvány
Szeptember 23.		Szombat	Szüreti mulatság	Önkormányzat+NÖFE
Szeptember 30.		Szombat	Idősek napja vacsorával	Önkormányzat, Búzavirág Ny.klub
Október				
Októberi hétvégék			Nyitott Balaton	Balaton Riviéra
Október 7.		Szombat	Felsőörsi nyolcas	Önkormányzat
Október 14.	15.00	Szombat	Visszaemlékezés sorozat	Felsőörsért Közalapítvány
?			Nyitott Pincék Teljesítménytúra	Balaton Riviéra
Október 23.		Hétfő	Nemzeti Ünnepp	Önkormányzat
November				
November 11.		Szombat	Márton-napi libavacsora	NÖFE
November 15.	15.00	Szerda	Visszaemlékezés sorozat	Felsőörsért Közalapítvány
November 26.		Vasárnap	Adventi gyertyagyújtás	Református Egyházközség, CBK
December				
December 2.		Szombat	Mikulás ünnep	NÖFE, Önkormányzat
December 8.		Péntek	Adventi koncert	Önkormányzat
December 10.		Vasárnap	Adventi teaest	Katolikus Egyházközség
December 23.		Szombat	Felsőörs Karácsonya	Önkormányzat

A programváltozás jogát fenntartjuk!

Felhívás a hónap képére!

Kedves Olvasók!

A Felsőörsi Hírmondó címloldalát szeretnénk egy kicsit látványossá tenni. Minden hónapban szeretnénk megjelentetni egy fotót Felsőörsről és a környékről. A kép témája érintheti természeti kincseinket, a tanösvényeket, az épített örökséget, de természetesen lehet portré is, vagy eseménybeszámoló.

Kérjük, hogy akinek vannak nagy felbontású képei, amelyeket szívesen viszontlátna nyomtatásban, és kapcsolódik a témához, küldje el az alábbi címre: konyvtar@felsoors.hu

Nagyon várjuk és köszönjük!

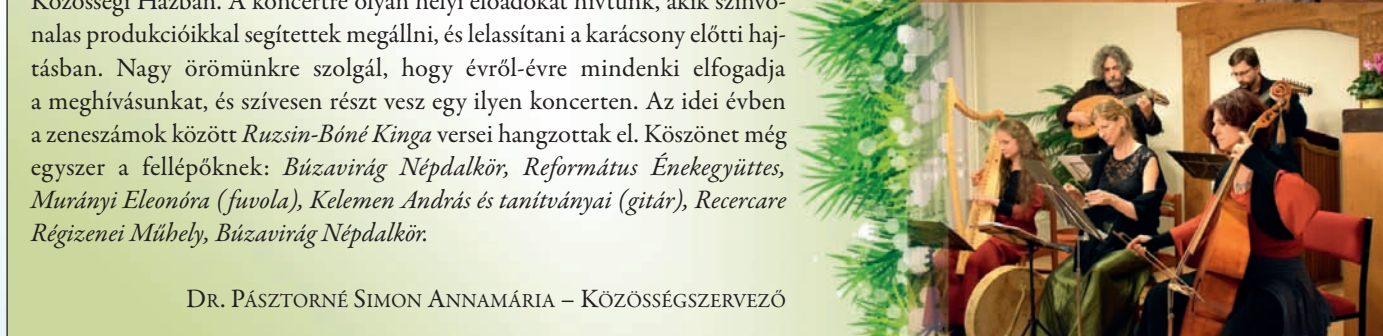
Fotók: Steiger Veronika

Adventi Koncert a Református Közösségi Házban

2016. december 9-én este adventi koncertet tartottunk a Református Közösségi Házban. A koncertre olyan helyi előadókat hívtunk, akik színvonalas produkcióikkal segítettek megállni, és lelassítani a karácsony előtti hajtásban. Nagy örömünkre szolgál, hogy évről-évre mindenki elfogadja a meghívásunkat, és szívesen részt vesz egy ilyen koncerten. Az idei évben a zeneszámok között *Ruzsin-Bóné Kinga* versei hangzottak el. Köszönet még egyszer a fellépőknek: *Búzavirág Népdalkör*, *Református Énekegyüttes*, *Murányi Eleonóra (fuvola)*, *Kelemen András és tanítványai (gitár)*, *Recercare Régizenei Műhely*, *Búzavirág Népdalkör*.

DR. PÁSZTORNÉ SIMON ANNAMÁRIA – KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ

Felsőörs Karácsonya

Még az utolsó előtti nagy hajtásban várt ránk egy program, december 23-án, Felsőörs Karácsonya. A Scola Regina adott meghatározó koncertet a katolikus templomban, ahol adventi és karácsonyi dalokat énekelt a veszprémi kórus. A program a templomdombon folytatódott, ahol bemutatkozott az iskola Apró Torna csoportja, s többek között egy látványos meteor-gyakorlattal táncoltak a megvilágított sötétben. Utána a 4. osztályosok karácsonyi jelenete és gyertyatánc következett. Nagyon hideg volt, de a felsőörsi focistáknak köszönhetően meleg teával és forralt borral lehetett melegedni. A Miske Óvodások mézeskalácsa is mind elfogyott.

Köszönöm szépen minden fellépőnek és segítőknek a lelkes munkát!

DR. PÁSZTORNÉ SIMON ANNAMÁRIA – KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ

Fotók: Steiger Veronika

Örökségörző, Felsőörs anno...

Regék és mondák Felsőörsről

A KIRÁLY-KÚT

A Malom-völgyből csodálatos út vezet a Király-kút felé. A rege arról szól, hogy vadászat közben itt pihent meg Szent István király, és felfrissítette magát a finoman csörgedező forrás vizéből. A felette magasodó dombtetőről gyönyörködhetett a Balaton felséges szépségében. Tény, hogy környékünkön királyi udvari népek: vadászok, csatárok, pohárnokok laktak. Sűrű erdőségekkel itt találkozott a Balatoni-felvidék a Bakony rejtelmes, állatokban gazdag pompás vidékével. Mások úgy emlékeznek rá, hogy Mátyás királlyal történt az eset. Talán az előbbiben lehet az igazság, hiszen a veszprémi várhoz tartozó erdőségek királynői birtokok voltak. Akár több királyunk is megkóstolhatta a történelem folyamán a forrás kristály tiszta vizét, ma már nehéz lenne pontosan megítélni. Mindenesetre erre túrázva emeljünk egy frissítő „pohárt” nagy eleinkre gondolva és emléküket őrizve óvjuk mi is évszázados természeti kincsünket.

A FELSŐÖRSI TEMPLOM HERKULES-CSOMÓI

(Dr. Körmeny József prépost úr lejegyzése alapján)
A történet az 1200 körül az Őrsi család által építtetett román stílusú prépostsági templomunkról szól. Külföldi mesterek vezetésével magyar kőfaragók készítették. A helybeli Öreghegy kőfejtőjéből hozták a vöröskő sziklákat, melyek a mesterek kalapácsa és vésője nyomán szebbnél szebb figurákká, alakokká formálódtak. Munkájukat nap-nap után feszült figyelemmel szemlélte az uraság fia, Miske. Az öreg kőfaragó mester éppen a kapubejárat orozlánjának sörényén dolgozott, mikor Miske úrfi hirtelen madzagot rántott elő a zsebéből, és hurokra kötve odatarotta a mester elé, mondván: „Tamás mester, ha maga olyan híres kőfaragó, kössön ilyen hurkot a kőre is!” Eltelt egy hónap, mikor Tamás mester meglátta az ott ólálkodó fiút és intett neki: „Gyere ide, mutatok valamit!” A kis Miske nem mozdult, csak visszakiáltott: „Nem megyek, mert megver. A múltkor is utánam dobta a követ.” A kíváncsiság azonban nem hagyta, mégis csak odasomfordált. A mester nagy diadallal mutatta neki a csomóra kötött oszlopot mondván: „Látod, én csomót kötöttem a kőre, ahogyan te kívántad, de most rajtad a sor: oldd fel ezt a csomót!” A gyerek szégyenkezve, beismerve hallgatta Tamás mester magyarázatát: „Nézd fiam, ezt HERKULES CSOMÓNAK hívják a perzsák, és azt jelenti, hogy a rossz szellemet, az ördögöt meg lehet fékezni, le lehet győzni. Ezt te is meg tudod csinálni, próbáld csak meg.” Így kerültek a Herkules csomók templomunk főbejárata fölé az ablak sorra, bízva abban, hogy szemlélői megpróbálják magukban legyőzni a rosszat. (Építészetiileg Közép – Európában egyedül álló értékű alkotás. Őrsi Miske emlékét pedig a Szent-Kereszt hegyen álló Miske-palota romjai őrzik.)

RÁSKY MIHÁLYNÉ TANÁR

„Minden közösségnek vannak értékei...”

A Hírmondó korábbi számaiban már beszámoltunk arról, hogy Felsőörsön is megalakult a Helyi Értéktár, amely összegyűjti mindazt, amit mi Felsőörsről fontosnak, értékesnek gondolunk. A döntést a Helyi Értéktár Bizottságnál kell kérvényezni. Eddig tíz érték került a nyilvántartásba, bárki kezdeményezheti újabb felvételét. Most Pápay Sámuel munkásságát mutatjuk be!

Pápay Sámuel nyelvész (1770–1827)

1770. március 8-án született Felsőörsön. Apja Pápay János református iskolamester, édesanyja Kis Katalin. Gyermekkorá anyai nagyapja felsőörsi házához köti, aki minden valószínűség szerint a falu előljárója volt.

Iskolái: 1788-89-ben Kassán járt iskolába, atyja korai halála után azonban visszatért Veszprém megyébe. Neveltetéséről a továbbiakban idősebb testvére, Pápay János gondoskodott. Reménytelen anyagi helyzetében Eszterházy Károly egri püspökhöz fordult és elhagyta felmenői hitét, hogy iskoláit befejezhesse áttért a katolikus hitre. Így került a püspök támogatásával előbb Pestre, majd a jogi tanulmányok végzésére Egerbe. Itt két éven át jogi tanfolyamra járt és a magyar nyelv és irodalom tanulmányában is előmenetelt tett. Fővárosi tartózkodása alatt hatást gyakoroltak rá az 1790-es mozgalmas jelenetek. 1793-ban a pesti királyi tábla jurátusa lett. 1796. június 6-án ügyvédi vizsgát tett és június 10-én felesküdt prókátornak. Ezután Pápayra ment és itt vette hírt az Egerben megüresült magyar nyelv és irodalom tanszékének. Pártfogó püspöke 1796. szeptember 12-én ki is nevezte

Pápay Sámuel emléktáblája a Faluházban

500 Ft évi fizetéssel. Pápayt a tanítói buzgóság annyira magával ragadta, hogy tanítványainak sokszor tartott külön órákat is. Ennek az lett a következménye, hogy belefáradt a munkába és gyakran betegeskedett. Pártfogója, Eszterházy püspök halála után 1800-ban lemondott tanítói állásáról és Pápayra költözött. Itt ügyvédi gyakorlatot folytatott, a következő évben pedig tiszteletbeli ügyésszé nevezte ki Veszprém megye főispánja. 1802-ben gr. Eszterházy Miklós a devecseri uradalom ügyészévé, a főispán pedig megyei táblabíróvá nevezte ki. A gróf pár év múlva összes uradalmának ügyét rábízta. 1805-ben feleségül vette pókateleki Kondé Antóniát. Pest vármegye műszótár készítését határozta el, úgy, hogy minden megye készítsen ilyen szótárt, hogy ezekből tudják összeállítani a teljes szótárt. Veszprém vármegye Pápayt kérte fel erre a munkára, melynek ő derekasan megfelelt. Neki köszönhetőek a törvényhozás magyar szavai. Pl. vád, vádlott, tanúk, védők, bírák stb.

1807-től sűrű levelezésben állt Kazinczy

Ferencsel. „Nekünk magyaroknak is hazafias kötelességünk, hogy vállalva munkáljunk nyelvünk erejének és fényének gyarapításán, hogy megóvjuk a külső tévesztéstől, s a belső romlástól, hogy napfényre hozzuk kincseit az évszázadok irodalmából.” – mondja. Dúl a harc az ortológusok és a neológusok között. Mérsékelt nyelvújítás, ragaszkodás a deák nyelvhez, vagy a teljes megújítás, idegen helyett magyar szavak. Ő az utóbbi és Kazinczyék mellett foglalt állást.

„A nyelv a tudományok kulcsa. Minél műveltebb az, annál tanultabb a nemzet.” – írja. „A tudós, csinos nyelv fenntartja századok múlva is dicsőségét a népnek.”

Egy évvel később 1808-ban jelenik meg korszakalkotó nagy műve a Magyar Minerva 4. Kötetében A magyar literatúra esmérete címmel, az első magyar nyelvű rendszeres irodalomtörténetünk.

A magyar tudós társaság létesítéséhez három évi jövedelmét, ezer ezüst forintot ajánlott fel. Érdemei méltatását többen szorgalmazták falunkban, így dr. Körmeny József prépost úr, dr. Köves Ferenc miniszteri tanácsos úr, Kozma László az iskola akkori igazgatója. Nekik és Zákonyi Ferencnek, az Idegenforgalmi Hivatal vezetőjének köszönhető, hogy 1966. május 29-én délelőtt 11 órakor szülőháza, a volt községi tanácsháza falán emléktáblát lepleztek le tiszteletére.

Felirata: A magyar irodalomtörténet nagy alakja Pápay Sámuel 1770–1827 Felsőörsön született és innen indult el. A magyar irodalomról elsőnek írt. S neve mintha csillag gyűl...

Sírja Pápayn az alsóvárosi temetőben található.

Új könyvek érkeztek a könyvtárba! Jöjjön, legyen olvasónk Ön is!

Gyerekeknek: *Bartos Erika: Bogyó és babóca süteményei* • *Holly Webb: Lucy, a pöttöm kiskutya* • *Holly Webb: Cica az erdőben* • *Kertész Erzsi: Nem mese segítő könyv* • *Kolozsi Angéla: Bódog és Szomorilla*

Ifjúságnak: *Nathalie Somers: Lányok regénye 3., 4.* • *Kalapos Éva: DAC 2.* • *Brandon Mull: Titokföld 3.* • *Karl May: Az ezüst-tó kincse* • *Michael Ende: MOMO* • *Papp Dóra: Tükör*

lelkek • *Böszörmény Gyula: Lúzer Rádió Budapest 1., 2., 3.* • *Komal Kent: Mire jó a rosszfiú?*

Felnőtteknek: *Selymes Zsuzsa: Moszkvában esik* • *Helen Macdonald: H, mint héja* • *Nyíró József: Uz Bence* • *Bohumil Hrabal: Ófelsége pincére voltam* • *Háy János: A boggyógyümmölskertet fia* • *Emilie Schepp: Mementó* • *Irina Reyn: A cári Hitves* • *Karafiáth Orsolya: Kicsi Lili* • *Krúdy Gyula: Francia*

kastély • *Gabriel Garcia Márquez: A szerelemről és más démonokról* • *Steven Rowley: Lily és a polip* • *Sandra Brown: Aljas szándék* • *Deddie Macomber: Első hó* • *Lilly Shade: Az örökös* • *Mary Kubica: A fogadott lány* • *Vavyan Fable: Valós regény* • *Alekszandra Marinyina: a Halál célja: Halál* • *Rachel Vincent: Alpha* • *Lacey Baker: Telihold* • *Jay Crownover: A tetovált srác* • *David Ebershoff: A dán lány* • *Rosie Thomas: A kasmirkendő*

Köszönetnyilvánítás

Szeretnénk megköszönni a karácsonyi adományokat a Felsőörsi Önkormányzat dolgozóinak, a felsőörsi családoknak és az adományozóknak!
Boldog új évet kívánunk!

B. TÓTH KITTI, B. TÓTH KRISZTIÁN, SEBESTYÉN MÁRIA

ÉLJÜNK 100 ÉVET EGÉSZSÉGBEN!

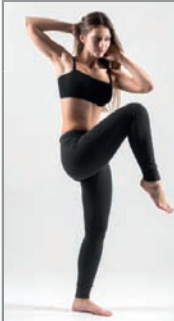
Úja indul a 3,1,2, MERIDIÁN TORNA,
mely országos mozgalommá lett.

Korhatár nélkül ajánlott számos betegség
megelőzésére és gyógyulások elősegítésére.

Február 1-től minden szerdán 17.30–19.00. óráig
a Civilházban.

A foglalkozás INGYENES!!!

Vezeti: Kovács Lajos – Természetgyógyász

A Balatonalmádi Egészségfejlesztési
Iroda keretein belül aerobic indul
január 11-től a Malomvölgy Általános
Iskola tornatermében!

A foglalkozást tartja:

Kohári Melinda sportoktató

A foglalkozás ideje:

Szerdánként 18.00–19.00.

A részvétel: INGYENES!!!!

- Fáradt, kimerült? Nem tud jól aludni?
- Ideges, szorong? Fáj a feje?
- Visszatérő egészségügyi problémái vannak?
- Szeretne leszokni a cigarettáról?

Szeretne egészségesebben élni,
könnyebben átvészelni
a betegségeket?

Jöjjön el, keressük meg együtt a megoldást!

Az alábbi kezelési technikákkal várom:

BIOREZONANCIA

Számítógép segítségével végzett felmérés, kezelés, mely sejt szintű információk alapján érzékeli és kezeli a felborult egyensúlyi energetikai állapotokat.

Dr Wu-féle FEJMASSZÁZS

Célja a teljes test egészségének javítása, mégpedig a fej masszírozása, kezelése által (érinti még a nyak, váll, karok, kezek területeit is)

TALPMASSZÁZS (reflexológia)

A láb reflexzónáin keresztül befolyásolni tudjuk az egyes szervek nem megfelelő működését ezáltal az egész testi-lelki jóllétet.

Siklós Viktória

természetgyógyász-fitoterapeuta

Szeretettel várom hívását: 20-3505658

Gratulálunk!

Göncz Fanni a Botev Iskola 5.a osztályos tanulója a Bolyai anyanyelvi csapatversenyen a megyei fordulót megnyerve az országos döntőn 2016. december 10-én 6. helyezést ért el.

Göncz Fanni balról a második

FIGYELEM, ISMÉT RINGATÓ!

Újra indulnak a Ringató foglalkozások Felsőörsön!

Helyszín: Civilház

Időpont: Kéthetente péntekenként 9.00-tól

Első alkalom február 3-án!

Tartja: Rábaközi Rita, védjegy foglalkozásvezető.

Ára: 1000 Ft

BIOREZONANCIA

Legmodernebb számítógépes biofizikai állapotfelmérés, teljesen fájdalommentes és kényelmes.

Pontos képet ad a szervezetünk biofizikai állapotáról.

Célja, a korai felismerés

Felismeri az energetikai rendellenességeket, blokádot, az esetleges kórokozókat, allergéneket, felhalmozódott toxinok aktivitását a szervezetben.

Biorezonancia terápia

fokozza az öngyógyító képesség helyreállítását.

Tel.: 06 70 365 27 35

Bünsow Judit Természetgyógyász

Felsőörs Kishegyi u.